

Kansalliset dialogit

Turvallisuus ja luottamus (tai tarkempi otsikko)

Erätauko-keskustelun käsikirjoitusluonnos

Kesto 120 min

Ohjeita käsikirjoituksen käyttämiseen

- Suunnittele dialogi ennakkoon käsikirjoituksen pohjalta.
- Voit käyttää käsikirjoituksen ja ohjaamisen tukena myös keskustelun ohjauskortteja: www.eratauko.fi/tyokalu/keskustelun-ohjauskortit/
- Käsikirjoitus on dialogin ohjaamisen tueksi, sitä ei tarvitse jakaa keskustelijoille. Käsikirjoitus kannattaa tulostaa itselle muokkauksen jälkeen.
- Käsikirjoituksen sanoitukset ovat esimerkkisanoituksia. Muokkaa ne keskustelun aiheeseen, kohderyhmään ja sinun suuhusi sopiviksi.
- Kellonajat ovat suuntaa-antavia. Niiden on tarkoitus antaa käsitys siitä, minkä verran aikaa kuhunkin vaiheeseen kannattaa suurin piirtein käyttää. Kellonaikoja ei tarvitse noudattaa täsmällisesti aloitusta ja lopetusta lukuun ottamatta.
- Voit hyödyntää omaa ryhmänohjauksen osaamistasi ja käyttää tarpeen mukaan hyväksi havaittuja keinoja keskustelun ja keskustelijoiden tukemiseksi.
- Sovi hyvissä ajoin, kuka kirjaa keskustelun. On tärkeää kirjata koko keskustelun kulku. Kirjurin ei tarvitse koostaa kirjauksista tiivistelmää vaan kirjata mahdollisimman tarkkaan, mitä keskustelussa sanottiin. Käsikirjoitus voi auttaa myös kirjuria tehtävänsä valmistautumisessa.

Turvallisuus ja luottamus

LUKUOHJE:

Oikealla sanoitus- ja ohjausvinkkejä ohjaajalle:

Perusfontti - sano esimerkiksi näin

Kursivoitu fontti - ohjaajalle apua keskusteluun

Lihavoitu: Muuta tarpeen mukaan

Min	Osio
15	Aloitus, esittelyt, pelisäännöt, virittäytyminen
85	Yhteinen keskustelu (sis. tauko)
5	Oivallusten kirjoittaminen
10	Oivallusten kertominen ja jatko
5	Palaute, kiitos, lopetus

Yhteensä 120 min

Aloitus

Tervetuloa mukaan Kansalliseen dialogiin. Aiheemme on: **”Mitä turvallisuus ja turvattomuus merkitsevät koululuokallemme/ työyhteisöllemme/ harrastuspiirillemme/ ikäihmisille ja kuinka voimme yhdessä lisätä luottamusta?”** Aihepiiristä järjestetään lukuisia dialogeja ympäri Suomen. Tavoitteena on ymmärtää paremmin Suomessa asuvien ihmisten kokemuksia turvattomuudesta ja turvallisuudesta sekä luottamuksen merkityksestä yhteiskunnassa.

Olen XX ja toimin tänään dialogin ohjaajana. *Kerro, miten puheenvuoroja jaetaan.* Pyritään puhumaan omasta kokemuksesta ja kuuntelemaan rauhassa muiden kokemuksia aiheesta.

Dialogin aikana voi olla erilaisia näkemyksiä aiheesta. Tämä sopii hyvin, sillä emme pyri yksimielisyyteen. Keskustelun lopuksi pohditaan, mitä olemme oppineet tai oivaltaneet dialogin aikana.

Keskustelussa ei tarvitse tehdä päätöksiä tai etsiä ratkaisuja, mutta sellaisia voi nousta esiin. Keskustelu käydään luottamuksellisesti.

Dialogin kirjurina toimii XX. Keskustelu kirjataan siten, ettei siinä käy ilmi keitä keskustelussa on ollut mukana. Kaikki kirjaukset kootaan yhteenvedoksi, joka julkaistaan myöhemmin. Yhteenvedosta ei voi tunnistaa yksittäisiä keskustelijoita.

Käydään alkuun lyhyt esittelykierros. Voit esitellä itsesi pelkällä etunimellä ja kertomalla, miksi haluat osallistua tähän dialogiin.

Rakentavan keskustelun pelisäännöt

1. **Kuuntele** toisia, älä keskeytä tai käynnistä sivukeskusteluja.
2. **Liity** toisten puheeseen ja käytä arkikieltä.
3. **Kerro** omasta kokemuksesta.
4. **Puhuttele** muita suoraan ja kysy heidän näkemyksiään.
5. **Ole läsnä ja kunnioita** toisia sekä luottamuksen ilmapiiriä.
6. **Etsi ja kokoa.** Työstä rohkeasti esiin tulevia ristiriitoja ja etsi piiloon jääneitä asioita.

Keskustelussa käytetään Erätauon rakentavan keskustelun pelisääntöjä. Käydään ne vielä lyhyesti läpi.

Ohjaaja käy läpi kuusi pelisääntöä, jotka löytyvät vasemmalta.

1. Jokaisella on mahdollisuus rauhassa kertoa omista kokemuksistaan ja näkemyksistään. On tärkeää, että ei keskeytetä toisiamme eikä aloiteta sivukeskusteluja.
2. Pyritään liittymään toisten puheeseen. Käytetään arkikieltä ja vältetään erikoistermejä.
3. Jaetaan omia kokemuksiamme eli aiheeseen liittyviä ajatuksia, havaintoja, tunteita, muistoja ja kuvitelmia.
4. Voit puhutella muita suoraan ja kysyä kysymyksiä.
5. Keskitytään tähän hetkeen. Ei katsota keskustelun aikana puhelinta tai läppäriä. Keskustelemme tänään myös luottamuksellisesti. Voit kertoa, että olet ollut mukana tässä keskustelussa, mutta kerro toisten puheenvuorojen sisällöistä vain heidän luvallaan. Puhutaan kunnioittavasti toisista ihmisistä, vaikka olisimmekin eri mieltä heidän kanssaan.
6. Dialogin on tarkoitus olla tilanne, jossa voidaan myös tutkia esiin nousevia ristiriitoja. Asioista ei tarvitse olla samaa mieltä. Eri näkökulmat rikastuttavat keskustelua ja auttavat meitä ymmärtämään paremmin dialogin aihetta.

Voimmeko sitoutua yhdessä näihin pelisääntöihin?

Hyvä, jatketaan!

5 min

Turvallisuus ja luottamus

Min	Osio
15	Aloitus, esittelyt, pelisäännöt, virittäytyminen
85	Yhteinen keskustelu (sis. tauko)
5	Oivallusten kirjoittaminen
10	Oivallusten kertominen ja jatko
5	Palaute, kiitos, lopetus

Yhteensä 120 min

Voit muokata viereistä keskusteluun virittävää tekstiä ja dialogin kysymyksiä siten, että ne sopivat paremmin osallistujaryhmälle.

Voit myös käyttää jotakin ajankohtaista artikkelia, uutista, tutkimusta, kappaletta tai muuta aiheeseen liittyvää materiaalia ja virittää keskustelun sen avulla.

Keskusteluun virittäytyminen

Lähdetään liikkeelle virittäytymällä aiheeseen seuraavan videon/musiikin/tekstin avulla.

Virittäytymismateriaalin esittämisen jälkeen voit kysyä:

Millaiset asiat ovat viime aikoina vaikuttaneet sinun kokemukseesi turvallisuudesta elämässäsi?

Tai vaihtoehtoisesti voit aloittaa koko virittäytymisen ilman materiaalia kysymyksellä:

Kerro jostain viimeaikaisesta sinulle merkittävästä kokemuksesta/asiasta/tilanteesta, joka on vaikuttanut turvallisuuden tunteeseen elämässäsi?

Pohdi hetki rauhassa itseksesi. Voit kirjoittaa ajatuksia ja pohdintoja itsellesi ylös. Käytetään tähän muutama minuutti ja aloitetaan sitten yhteinen keskustelu. Voit jakaa pohdinnoistasi sen, mitä haluat.

5 min

Turvallisuus ja luottamus

Min	Osio
15	Aloitus, esittelyt, pelisäännöt, virittäytyminen
85	Yhteinen keskustelu (sis. tauko)
5	Oivallusten kirjoittaminen
10	Oivallusten kertominen ja jatko
5	Palaute, kiitos, lopetus

Yhteensä 120 min

Yhteinen keskustelu: Pariporina

Jatketaan seuraavaksi pariporinalla viereisen henkilön kanssa.

Jaa ryhmä pareihin, kerro selkeästi, kuka on pari kenenkin kanssa. Jos ryhmässä on vain kolme henkilöä, voitte purkaa ensimmäiset ajatukset koko ryhmän kesken.

Keskustelkaa siitä, mitä kokemuksia teille nousi mieleen. Pitäkää huoli, että molemmat ehtivät kertoa ajatuksiaan.

Millaiset asiat ovat viime aikoina vaikuttaneet sinun kokemukseesi turvallisuudesta elämässäsi?

Tai vaihtoehtoisesti:

Kerro jostain viimeaikaisesta sinulle merkittävästä kokemuksesta/asiasta/tilanteesta, joka on vaikuttanut turvallisuuden tunteeseen elämässäsi?

Tähän on aikaa viisi minuuttia. Voitte aloittaa...
... Nyt on aika lopettaa.

5 min

Turvallisuus ja luottamus

Min	Osio
15	Aloitus, esittelyt, pelisäännöt, virittäytyminen
85	Yhteinen keskustelu (sis. tauko)
5	Oivallusten kirjoittaminen
10	Oivallusten kertominen ja jatko
5	Palaute, kiitos, lopetus

Yhteensä 120 min

Yhteinen keskustelu

Kertokaa lyhyesti, mistä juttelitte parin kanssa ja mitä ajatuksia heräsi.

Kuka aloittaa ja kertoo siitä, mistä puhuitte?

Mitä muita kokemuksia nousi esiin?

Kiitos kaikille. Nostitte esiin ainakin seuraavia asioita: *kokoa jotakin esiin nousseita teemoja*

-> Tässä vaiheessa kannattaa kysyä jokaiselta osallistujalta jotakin ja siten viestiä, että jokaisen osallistuminen dialogiin on tärkeää. Jatkossa keskustelu voi olla vapaampaa

15 min

Turvallisuus ja luottamus

Min	Osio
15	Aloitus, esittelyt, pelisäännöt, virittäytyminen
85	Yhteinen keskustelu (sis. tauko)
5	Oivallusten kirjoittaminen
10	Oivallusten kertominen ja jatko
5	Palaute, kiitos, lopetus

Yhteensä 120 min

Pyri tarttumaan niihin aiheisiin, jotka nousevat esiin keskustelussa. Muotoile niiden pohjalta lisäkysymyksiä.

Keskustelun on hyvä antaa virrata omalla painollaan ja välttää sen muuttumista haastatteluksi.

Yhteinen keskustelu jatkuu

Pyri tarttumaan niihin aiheisiin, jotka nousevat esiin keskustelussa. Muotoile niiden pohjalta lisäkysymyksiä. Keskustelun on hyvä antaa virrata omalla painollaan ja välttää sen muuttumista haastatteluksi.

Jatketaan dialogia. Minulla on teille muutama kysymys, joiden avulla jatkamme keskustelua.

Mahdolliset lisäkysymykset ohjaajalle. Voit käyttää tarvittaessa myös näitä kysymyksiä keskustelun syventämiseen. Muokkaa kysymykset kohderyhmällesi, alueellesi tai organisaatiollesi sopiviksi. Hyödynnä kysymyksen jälkeen tarvittaessa oman pohdinnan tai pariporin mahdollisuutta.

- Mikä huolettaa turvallisuuteen liittyvissä asioissa?
- Millaiset asiat herättävät tällä hetkellä luottamusta?
- Mitä voimme tehdä yhdessä yhteiskunnassa vallitsevan luottamuksen vahvistamiseksi?

65 min, sis. mahdollinen tauko

Turvallisuus ja luottamus

Min	Osio
15	Aloitus, esittelyt, pelisäännöt, virittäytyminen
85	Yhteinen keskustelu (sis. tauko)
5	Oivallusten kirjoittaminen
10	Oivallusten kertominen ja jatko
5	Palaute, kiitos, lopetus

Yhteensä 120 min

Oivallusten kirjoittaminen

Dialogi alkaa tulla päätökseensä. Haluan kuulla, mitä oivalluksia, tunteita tai ajatuksia yhteinen keskustelustamme on synnyttänyt.

Kirjoita omaan paperiisi muutama oivallus, tunne tai ajatus, joka on ollut sinulle tärkeä tässä keskustelussa. Keräämme oivallukset dialogin kirjauksen tueksi niin, ettei niistä voi tunnistaa yksittäisiä henkilöitä.

Kirjoittamiseen on aikaa muutama minuutti. Valitse sen jälkeen oivalluksista, ajatuksista tai tunteista yksi, jonka haluat jakaa tässä yhdessä.

5 min

Turvallisuus ja luottamus

Min	Osio
15	Aloitus, esittelyt, pelisäännöt, virittäytyminen
85	Yhteinen keskustelu (sis. tauko)
5	Oivallusten kirjoittaminen
10	Oivallusten kertominen ja jatko
5	Palaute, kiitos, lopetus

Yhteensä 120 min

Oivallusten kertominen ja jatko

Aloitetaan sinusta. Mikä on ollut merkittävää tässä keskustelussa?

→ *Valitse aloittajaksi sellainen henkilö, joka on todennäköisesti valmis kertomaan omasta oivalluksestaan.*

Lopuksi haluan vielä kuulla teiltä, mistä aiheista olisi jatkossa hyvä keskustella Kansallisissa dialogeissa?

→ *Käy lyhyt keskustelu osallistujien kanssa siitä, mitkä aiheet heistä tuntuisivat jatkossa tärkeiltä*

10 min

Turvallisuus ja luottamus

Min	Osio
15	Aloitus, esittelyt, pelisäännöt, virittäytyminen
85	Yhteinen keskustelu (sis. tauko)
5	Oivallusten kirjoittaminen
10	Oivallusten kertominen ja jatko
5	Palaute, kiitos, lopetus

Yhteensä 120 min

Kiitos ja lopetus

Pyydän teitä vielä lyhyesti täyttämään palautelapun. Siihen menee vain hetki. Kerään palautelaput itselleni. Ne auttavat meitä kehittämään eteenpäin Kansallisia dialogeja.

Mikäli haluat, voit viestiä osallistumisestasi tähän keskusteluun esimerkiksi sosiaalisessa mediassa. Voit käyttää tunnistetta #KansallisetDialogit.

Dialogi oli luottamuksellinen, joten älä kerro muiden sanomisia eteenpäin ilman lupaa. Voit jakaa omia ajatuksiasi sekä tunnelmiasi sekä yleisesti teemoja, joita keskustelussa nousi esiin.

Kiitos keskustelusta!

5 min

Miten eteenpäin?

Kansallisten dialogien operatiivinen ydinryhmä ottaa vastaan keskustelujen kirjaukset.

Kirjauksien toimittaminen yhteistä koontia varten lisää käytyjen keskustelujen vaikuttavuutta. Ne vaikuttavat kansallisen yhteenvedon sisältöön ja kaikkiin niihin toimijoihin, jotka hyödyntävät yhteenvedoa oman työnsä tueksi.

Operatiivisen ydinryhmän yhteydessä toimiva tiimi lukee tarkkaan kaikki kirjaukset ja tekee niiden pohjalta kansallisen yhteenvedon, joka julkaistaan Kansallisten dialogien verkkosivuilla.

Järjestäjälle:

Kiitos kun järjestit dialogin!

Kiitos, että olet mukana Kansallisissa dialogeissa. Toivottavasti järjestämäsi keskustelu oli hyvä kokemus sinulle ja osallistujille. Kansallisten dialogien yhtenä tavoitteena on yhteiskunnan eri toimijoiden ja kansalaisten dialogiosaamisen kehittyminen.

Dialogi on mahdollisuus syventää ymmärrystä, oppia rakentavan keskustelun taitoja, pysähtyä kuuntelemaan muiden kokemuksia ja päästä kertomaan omia, epävalmiitakin ajatuksia muille.

Apua keskustelun suunnitteluun ja toteutukseen jatkossakin saat esimerkiksi Erätauko-säätiön sivuilta www.eratauko.fi